

**BỘ GIÁO DỤC ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

BỘ Y TẾ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

NGUYỄN TÁT THÀNH

**ĐẶC ĐIỂM MẬT ĐỘ XƯƠNG Ở BỆNH NHÂN
BỆNH PHỔI TẮC NGHẽn MẠN TÍNH
TẠI KHOA NỘI HÔ HẤP – NỘI TIẾT
BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN BÁC SĨ NỘI TRÚ

THÁI NGUYÊN – 2018

BỘ GIÁO DỤC ĐÀO TẠO

BỘ Y TẾ

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

NGUYỄN TÁT THÀNH

**ĐẶC ĐIỂM MẬT ĐỘ XƯƠNG Ở BỆNH NHÂN
BỆNH PHỔI TẮC NGHẼN MẠN TÍNH
TẠI KHOA NỘI HÔ HẤP – NỘI TIẾT
BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Nội khoa

Mã số: NT62722050

LUẬN VĂN BÁC SĨ NỘI TRÚ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN: PGS.TS. PHẠM KIM LIÊN

THÁI NGUYÊN – 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình nghiên cứu của riêng tôi, do chính tôi thực hiện dưới sự hướng dẫn của PGS.TS. Phạm Kim Liên. Các số liệu, kết quả được nêu trong luận văn này là trung thực và chưa được công bố trong bất kì một công trình nghiên cứu nào khác.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2018

Tác giả

Nguyễn Tất Thành

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, tôi xin chân thành cảm ơn: Ban Giám hiệu, bộ phận Sau Đại học – phòng Đào tạo, Bộ môn Nội – Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Phạm Kim Liên, giảng viên Bộ môn Nội trường Đại học Y Dược Thái Nguyên, người Thầy đã luôn hết lòng dạy bảo, dìu dắt tôi trong suốt quá trình học tập, bắt đầu làm quen với nghiên cứu khoa học, và trực tiếp hướng dẫn tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành tới ban lãnh đạo khoa Hô hấp – Nội tiết; khoa Khám bệnh (phòng khám Cơ – Xương – Khớp) đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình thực hành lâm sàng và thu thập số liệu.

Tôi xin dành những tình cảm yêu quý và biết ơn nhất tới bố, mẹ, em gái, những người thân trong gia đình đã luôn là điểm tựa vững chắc cho tôi trong thời gian học tập, những người đã hy sinh thật nhiều và luôn hết lòng vì tôi trong cuộc sống.

Cuối cùng, tôi xin cảm tạ và đánh giá cao sự hợp tác của những bệnh nhân trong nghiên cứu. Họ là những người thầy lặng lẽ giúp tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2018

Tác giả

Nguyễn Tất Thành

CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BMD:	Bone Mineral Density (Mật độ xương)
BMI:	Body Mass Index (Chỉ số khối cơ thể)
CAT:	COPD Assessment Test (Đánh giá chất lượng cuộc sống của bệnh nhân COPD)
CNHH:	Chức năng hô hấp
COPD:	Chronic Obstructive Pulmonary Disease (Bệnh phổi tắc nghẽn mãn tính)
CSTL:	Cột sống thắt lưng
CXĐ:	Cổ xương đùi
DEXA:	Dual Energy X-ray Absorptiometry (Đo hấp thụ tia X năng lượng kép)
DPA:	Dual Photon Absorptiometry (Đo hấp thụ photon kép)
ĐTNC:	Đối tượng nghiên cứu
FEV1:	Forced expiratory volume in one second (Thể tích thở ra gắng sức trong giây đầu tiên)
FVC:	Forced vital capacity (Dung tích sống gắng sức)
GOLD:	Global initiative for chronic Obstructive Lung Disease (Chương trình toàn cầu về quản lý, điều trị bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính)
ICD:	International Classification of Diseases (Phân loại quốc tế về bệnh tật)
mMRC:	modified Medical Research Council (Đánh giá mức độ khó thở)
NHLBI:	National Heart, Lung and Blood Institute (Viện Huyết học Tim mạch Hô hấp Hoa Kỳ)
NHANES:	National Health and Nutrition Examination Survey (Khảo sát về sức khỏe và dinh dưỡng Hoa Kỳ)

SPA:	Single Photon Absortimetry (Đo hấp thụ photon đơn)
SXA:	Single-energy Xray absorptimetry (Đo hấp thụ tia X năng lượng đơn)
VC:	Vital Capacity (Dung tích sống)
WHO:	World Health Organization (Tổ chức Y tế thế giới)

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iii
MỤC LỤC	v
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ.....	viii
DANH MỤC HÌNH, SƠ ĐỒ	viii
ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính (COPD)	3
1.2. Bệnh loãng xương	11
1.3. Tình trạng loãng xương ở bệnh nhân COPD	20
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	25
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	25
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	26
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	27
2.4. Cỡ mẫu nghiên cứu	27
2.5. Chỉ tiêu nghiên cứu	27
2.6. Phương pháp, kỹ thuật thu thập số liệu.....	28
2.7. Các tiêu chuẩn đánh giá sử dụng trong nghiên cứu	30
2.8. Xử lý số liệu	33
2.9. Đạo đức nghiên cứu	33
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	35
3.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	35
3.2. Đặc điểm mật độ xương và một số yếu tố nguy cơ gây loãng xương ở bệnh nhân COPD.....	38

3.3. Mối liên quan giữa tình trạng loãng xương với một số đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng của các đối tượng trên.	41
Chương 4: BÀN LUẬN	48
4.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	48
4.2. Đặc điểm mật độ xương và một số yếu tố nguy cơ gây loãng xương ở bệnh nhân COPD.....	51
4.3. Mối liên quan giữa tình trạng loãng xương với một số đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng của các đối tượng trên	53
KẾT LUẬN	58
KHUYẾN NGHỊ.....	60
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	
MẪU BỆNH ÁN NGHIÊN CỨU	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1: Phân loại giai đoạn COPD theo GOLD 2017	10
Bảng 2.1. Bảng mẫu kết quả mật độ xương tại cột sống thắt lưng	29
Bảng 2.2. Bảng mẫu kết quả mật độ xương tại cổ xương đùi.....	30
Bảng 2.3. Phân loại COPD.....	32
Bảng 2.4: Thang điểm mMRC đánh giá mức độ khó thở	32
Bảng 3.1. Đặc điểm phân bố bệnh nhân theo tuổi và giới	35
Bảng 3.2. Đặc điểm về chỉ số khối cơ thể.....	35
Bảng 3.3. Đặc điểm về số lượng thuốc lá - thuốc lào đã sử dụng	36
Bảng 3.4. Đặc điểm về thời gian mắc bệnh	36
Bảng 3.5. Đặc điểm về số đợt cấp trong 12 tháng trước	39
Bảng 3.6. Đặc điểm về mức độ tắc nghẽn	40
Bảng 3.7. Đặc điểm về sử dụng Corticoid kéo dài	40
Bảng 3.8. Mối liên quan giữa loãng xương với nhóm tuổi.....	41
Bảng 3.9. Mối liên quan giữa loãng xương với giới tính	42
Bảng 3.10. Mối liên quan giữa loãng xương với nhóm BMI	42
Bảng 3.11. Mối liên quan giữa loãng xương với số thuốc lá, thuốc lào đã dùng .	43
Bảng 3.12. Mối liên quan giữa loãng xương với thời gian mắc bệnh	43
Bảng 3.13. Mối liên quan giữa loãng xương với số đợt cấp trong 12 tháng trước	44
Bảng 3.14. Mối liên quan giữa loãng xương với tiền sử dùng corticoid kéo dài ..	44
Bảng 3.15: Mối liên quan giữa loãng xương với mức độ tắc nghẽn đường thở	45
Bảng 3.16: Mối liên quan giữa loãng xương với phân loại COPD theo GOLD 2017	46
Bảng 3.17: Mối liên quan giữa loãng xương với các bệnh kèm theo	47